

עודכן ב- 15/04/2008 02:40

פרקליטים פרטיים בשירות המדינה

מאת ערן ישיב

כשניתן פסק הדין במשפט של או-ג'יי סימפסון בסיקור חי בטלוויזיה ב-3 באוקטובר 1995 נמסר, שהנשיא ביל קלינטון, שצפה בשידור, יצא ממשרדו בארשת פנים חמורה. לא בכדי היה ברור לו, שמערכת המשפט האמריקאית והתביעה הציבורית נחלו מפלה, שעלולות להיות לה השפעות מרחיקות לכת.

המקרה הזה הוא אולי הידוע ביותר בעשורים האחרונים מבין המקרים שבהם פרקליטים פרטיים מנוסים ויקרים "מנצחים" תביעה ציבורית בינונית ואפילו כושלת. העובדה שכסף קונה הגנה טובה - נעשתה ידועה. היו תופעות כאלה בפלילים וגם בעבירות פיננסיות.

ההקשר הרחב יותר הוא, כי לרשות הממשלה עומד כוח אדם, שכישרו אינם משתווים לכישרים של אנשי צמרת באותו מקצוע מחוץ לממשלה, אשר השוק מיטיב לתגמלם.

תחושות דומות עולות מההתפתחויות במשפט של משה קצב: פרקליטים פרטיים יקרים מצליחים להביא את הנאשם להליכי שימוע נרחבים, אחר כך לעסקת טיעון הממעיטה באישומים, ולבסוף לביטול העסקה.

עוזי בנזימן היטיב לתאר כאן ("הארץ", 9.4) כיצד הפרקליטות מילכדה את עצמה בהגנה על עסקת הטיעון. אם נוסיף לכך את הזיג-זג בטיעונים ובהצהרות של היועץ המשפטי לממשלה, מני מזוז, במסיבות העיתונאים שערך לאורך הפרשה, ברור כי האינטרס הציבורי שעליו מופקדת התביעה הכללית יוצא נפסד.

המקרה של קצב חשוב מהיבטים רבים. השניים החשובים ביותר הם: האיתות שהוא נותן לנשים רבות והמשמעות לחיי המדינה בהיבט של התנהגות ראשיה. רבות נאמר ונכתב על הנושאים הללו. לכן אציין רק, כי בקשר לנושא השני - ברור יותר ויותר, כי למדינה אשר ראשיה גונבים, מרמים, משקרים, ואולי גם אונסים, יש בעיה. הבעיה היא הן מוסרית ערכית והן מעשית, כפי שהוכח במדינות בדרום אמריקה, באפריקה ובמזרח אסיה.

שחיתות שלטונית מרתיעה את כולם: מדינות, חברות מסחריות ופרטים מצמצמים את הקשר עם מדינה כזאת בביקורים, בהשקעות, במסחר, בקשר תרבותי, ועוד ועוד. גם הזדהות האזרחים עם המדינה שלהם נפגמת ונכונותם לפעול למען הכלל פוחתת.

קיים פתרון לעניין הזה בהקשר של משפטים של אנשי ציבור. כנגד סוללת הפרקליטים שמעמיד הנאשם תעמיד המדינה סוללה משלה של פרקליטים פרטיים. הללו יקבלו את שכר הטרחה המקובל עליהם; כלומר, שכר טרחה גבוה. פרקליטים כאלה, על ניסיונם הרב והידע המקיף שלהם והמשאבים העומדים לרשותם, יכולים להביא לתביעה חזקה.

לחברה הישראלית תהיה תועלת מהשקעה כזאת של כספי משלם המסים: העלאת הסיכוי להרשעת אישי ציבור בכירים תקטין את היקף מעשי השחיתות והפלילים. היא גם תסלק אותם סוף סוף מהזירה הציבורית, ובכך תביא לטיובה.

העלות המיידית של שכירת אנשי מקצוע מעולים תשתלם בעתיד. היא גם עשויה להוביל לכך, שנאשמים עתידיים ישקלו היטב אם להעסיק פרקליטי צמרת, או לשתוק במשטרה במשך שנים, או לחזור בהם מעסקות טיעון. כבודה של המדינה ומעמדה והאינטרסים של כלל הציבור שהיא אמורה לייצג אותם יישמרו, ובמשך הזמן אף יתחזקו.

במקרה המסוים הנוכחי, היועץ מזוז ייטיב לעשות אם יחלץ את עצמו מהעמדה הבלתי אפשרית שהוא נתון בה כעת וישכור שלושה פרקליטי צמרת לייצוג התביעה.

הכותב הוא פרופסור-חבר לכלכלה באוניברסיטת תל אביב ועמית מחקר ב-CEP של "לונדון סקול אוף אקונומיקס" (LSE) בלונדון

כל הזכויות שמורות, "הארץ" ©

סגור חלון